

Semega

Serveis de Millora i Expansió Ramadera
i Genètica Aplicada
de la **Diputació de Girona**

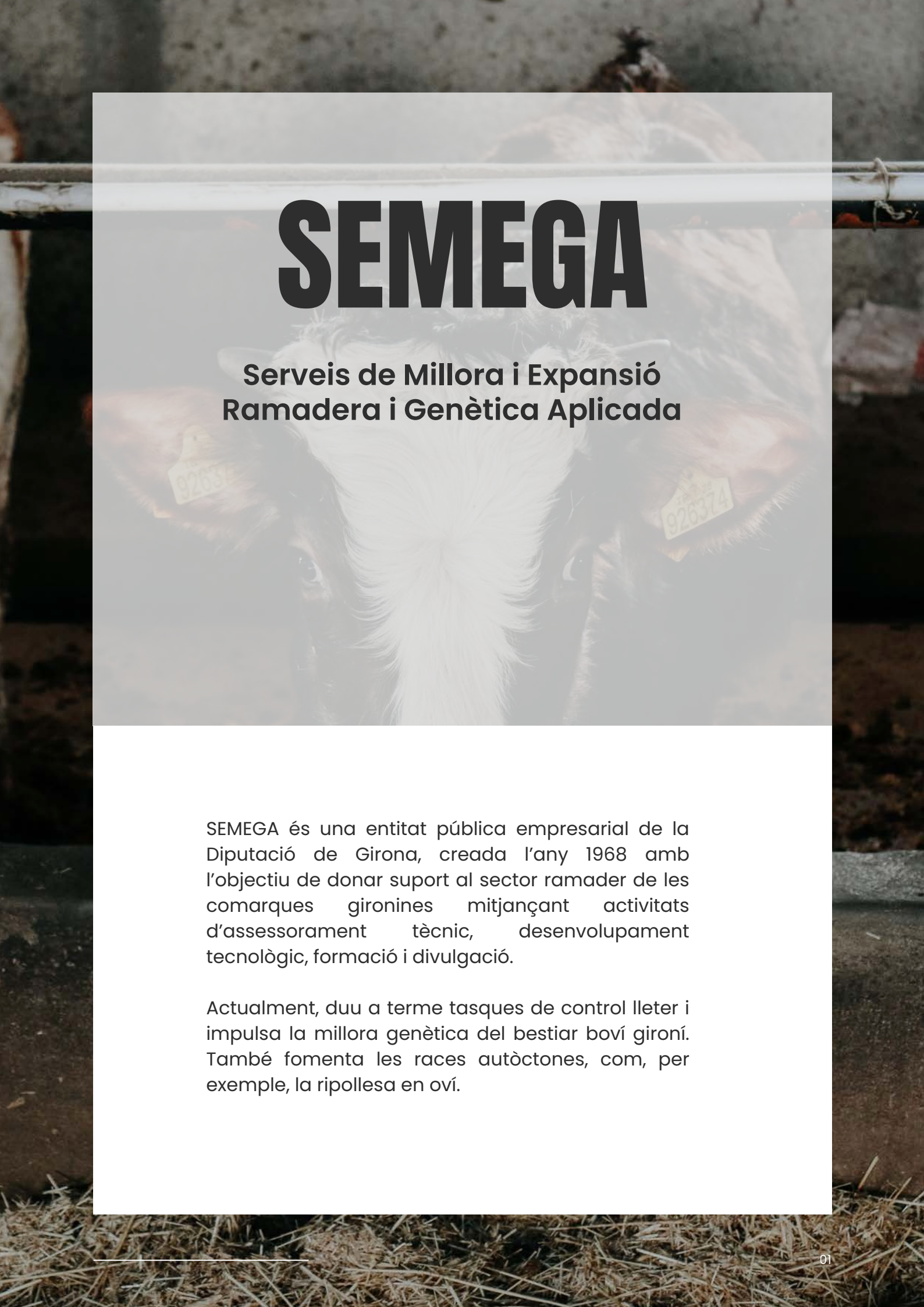

2025

M E M Ò R I A

Semega

Serveis de Millora i Expansió Ramadera
i Genètica Aplicada
de la **Diputació de Girona**

The background of the entire page is a photograph of a cow's head, seen from the front. The cow has white fur and is looking directly at the camera. It has two yellow identification tags on its ears, one on the left and one on the right, both with the number 926374. The cow is behind a metal fence. The image is slightly faded to allow the text to be legible.

SEMEGA

Serveis de Millora i Expansió Ramadera i Genètica Aplicada

SEMEGA és una entitat pública empresarial de la Diputació de Girona, creada l'any 1968 amb l'objectiu de donar suport al sector ramader de les comarques gironines mitjançant activitats d'assessorament tècnic, desenvolupament tecnològic, formació i divulgació.

Actualment, duu a terme tasques de control lleter i impulsa la millora genètica del bestiar boví gironí. També fomenta les races autòctones, com, per exemple, la ripollesa en oví.

OBJECTIUS

Els objectius de l'exercici han estat orientats al manteniment de les activitats tradicionals que ha desenvolupat SEMEGA al llarg dels anys, dins d'un sector en profunda transformació i reestructuració des de fa temps. Ha treballat intensament per a la sobirania alimentària, és a dir, per a un sector ramader i agrari en què els treballadors es guanyin bé la vida i que proveeixi adequadament de productes de qualitat, de proximitat i a un preu raonable. L'activitat ramadera vinculada al sector lleter, a més, té una influència positiva en l'entorn que pot concretar-se en els següents punts:

01

La lluita contra els incendis forestals es veu afavorida per la presència de pastures i conreus que serveixen de tallafocs naturals i eviten la propagació del foc.

02

La conservació i el manteniment del paisatge de zones rurals, gràcies al conreu de farratges per al bestiar, que representen un valor afegit en àrees amb un important potencial turístic com són les comarques gironines.

03

El manteniment d'una població activa a través de l'activitat econòmica generada en zones rurals amenaçades per la despoblació.

04

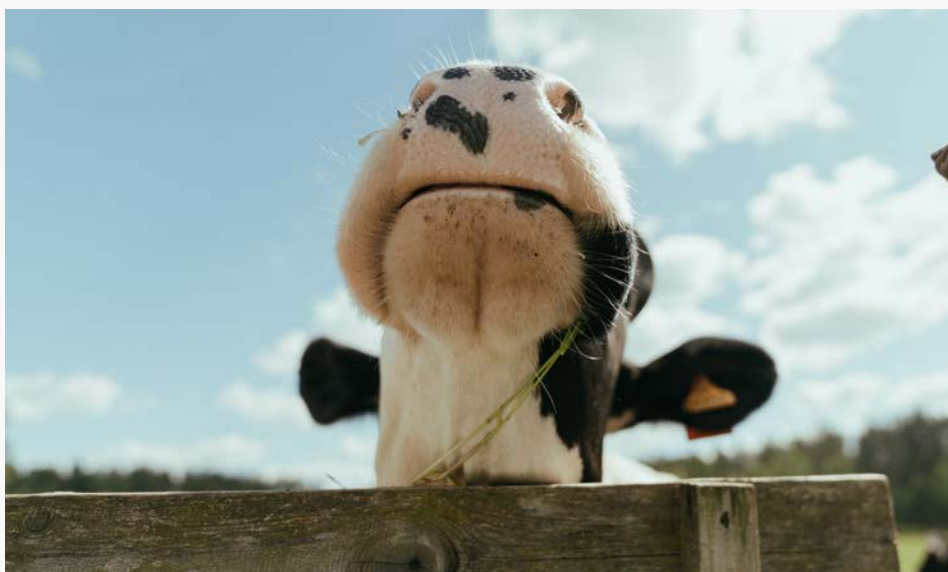
Suposa un impacte ambiental molt inferior al d'altres tipus de producció ramadera més intensiva, que contribueix a assolir els objectius de màxima sostenibilitat de les activitats productives que marquen les directives provincials, estatals i europees.

RESULTATS

SEMEGA ha contribuït, en les darreres dècades, a millorar el sector lleter des de la productivitat i la eficiència. Tot i això, la reestructuració del sector ha estat constant, amb una davallada del nombre d'explotacions i un augment dels caps de bestiar que han concentrat el creixement en poques explotacions. Aquest creixement hauria de tenir un límit si l'objectiu és que el nostre model de ramaderia i d'agricultura, com a la Unió Europea, sigui el familiar i tingui unes dimensions raonables i sostenibles.

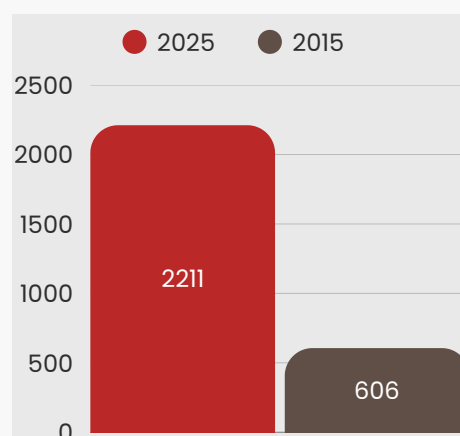
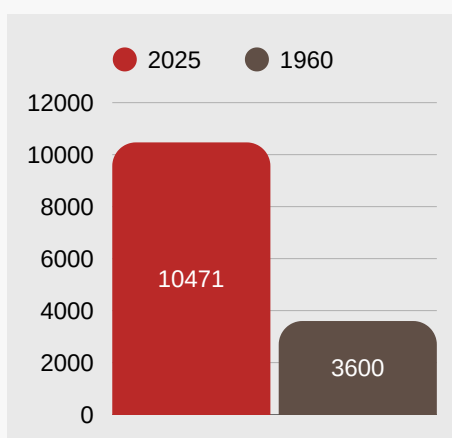
La Diputació de Girona ha demostrat, a través de SEMEGA, sensibilitat envers les problemàtiques del sector ramader donant-li, des de les seves competències, suport constant i adaptant-se als diversos canvis que ha sofert. La ramaderia en general i el subsector lleter en particular estan immersos en una crisi profunda que fa que els preus estiguin congelats des de fa molt de temps o hagin experimentat petites variacions, mentre que els preus de l'energia, dels productes per a l'alimentació, els costos laborals, etc., van en augment.

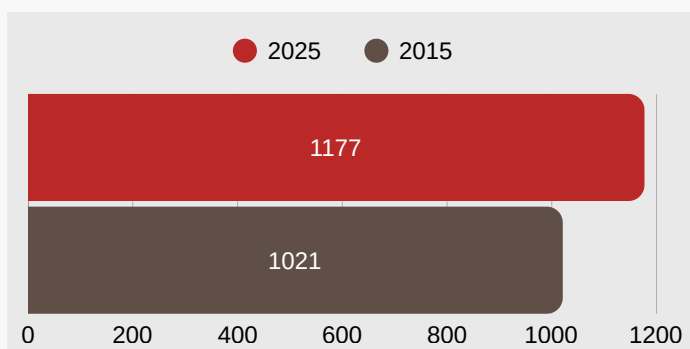
Aquesta situació obliga a incrementar la productivitat per animal i fa necessari continuar la tasca que els ramaders han fet conjuntament amb SEMEGA, i que representa haver passat de 3.600 kg de llet per lactació el 1969 a una mitjana de 10.471 kg, en explotacions de diversa tipologia i maneig. Per mantenir i augmentar aquests rendiments amb els mateixos costos, la determinació de la constitució genètica a través del genotipatge pot convertir-se en una eina indispensable. Com a demostració de l'efectivitat del Programa de Millora Genètica i dels Ajuts al Genotipatge, finançat parcialment per la Diputació fins al 2024, hi ha hagut una evolució positiva en el progrés genètic i en el nombre d'animals genotipats, ja que s'ha passat de 606 animals el 2015 a 2.211 aquest 2025. Això demostra que les explotacions han instaurat aquesta eina de treball a la seva activitat diària.

La mitjana de l'ICO (índex de mèrit genètic total) de les vedelles genotipades ha mantingut un increment sostingut any rere any. Això indica una millora genètica de la població genotipada de frisona gironina, ja que es va passar de 1.021 punts d'ICO el 2015 a 1.177 l'any 2025.

+190,9% Producció mitjana de llet per lactació

+264,9% Evolució dels animals genotipats

+15,3% Evolució de l'ICO mitjà

ACCIONS DUTES A TERME

Control de rendiment lleter oficial i suport al Llibre genealògic de la raça

El control lleter oficial estableix el mesurament mensual de la producció lletera de les vaques munyides a les explotacions i el registre de les incidències reproductives des del darrer control.

És una eina de millora que, juntament amb el coneixement de les genealogies dels animals, permet incidir en la genètica per incrementar la producció i la qualitat de les explotacions.

El control lleter és el suport tecnològic reconegut internacionalment com a base per a la millora de la gestió de les explotacions i la millora genètica, tant en l'àmbit individual, de cada ramader, com en el global, de tota la cabana ramadera. Aquest servei, molt ben valorat pels ramaders per la proximitat al seu dia a dia i pels resultats demostrables als quals ha contribuït en el desenvolupament genètic al llarg dels anys, és altament intensiu en mà d'obra i vehicula bona part dels recursos que SEMEGA posa a disposició dels ramaders de la província.

El 2025 hi ha hagut 90 explotacions en control lleter, amb 15.464 reproductores (animals de més de dos anys) i un total de 10.940 lactacions. Aquestes xifres representen 10.471 kg de llet en 365 dies, amb un 3,79% de greix i un 3,32% de proteïna. Cal tenir en compte que el 2017 hi havia 127 explotacions en control lleter, mentre que el 2025 n'hi ha hagut 90, encara que el nombre de reproductores pràcticament no ha variat d'acord amb l'increment progressiu de la mida de les explotacions.

D'altra banda, s'ha donat suport a les associacions gestores en l'elaboració del Llibre genealògic de la raça frisona.

90
explotacions

15.464
reproductores

10.940
lactacions

10.471
kg de llet

Repartició de dosis de braus i nitrogen líquid

S'han repartit dosis seminals de braus d'alta valoració genètica i nitrogen líquid per conservar-les.

El 2025 s'ha arribat a:

119
clients de semen

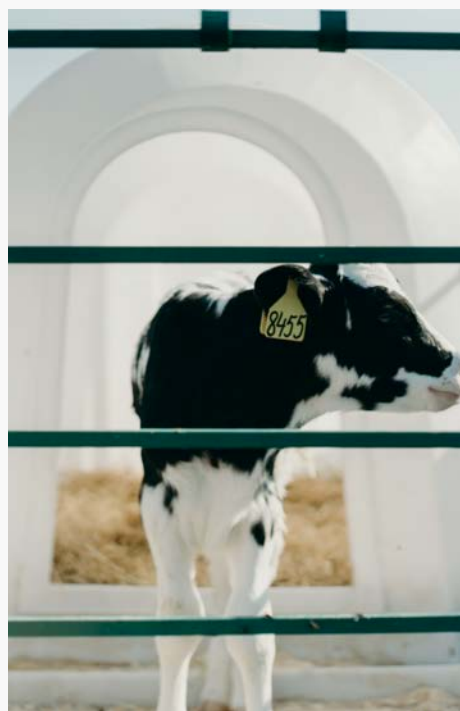

140
clients de nitrogen líquid

Millora genètica

SEMEGA impulsa l'ús del genotipatge, que permet, amb un grau de fiabilitat sense precedents, predir el valor genètic de les vedelles de reposició. Es va subvencionar aquesta tecnologia entre els anys 2017 i 2024.

Enguany, amb l'eina ben instaurada en el dia a dia de les explotacions, SEMEGA ha continuat donant servei d'assessorament per potenciar que els ramaders en puguin treure el màxim profit.

Col·laboració amb ANCRI en el Llibre genealògic de la raça ovina ripollesa i millora d'aquesta raça

Des de la seva creació, SEMEGA ha col·laborat amb **ANCRI (Associació Nacional de Criadors d'Oví de Raça Ripollesa)** en tasques de millora i conservació de la raça ovina ripollesa, donant-hi suport administratiu amb el manteniment de la base de dades del Llibre genealògic de la raça ovina ripollesa. L'evolució de les dades recollides dels carnets de parts dels 68 associats d'ANCRI repartits per tot Catalunya permet fer-se una idea del potencial d'aquesta raça en condicions variades d'explotació. ANCRI, que disposa d'un programa de millora aprovat pel Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya i el Departament de Genètica de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), fa cada any l'avaluació genètica mitjançant l'anàlisi de diverses dades i edita un catàleg de sementals. Les paternitats s'acrediten a través del genotipatge.

Del carnet de parts 2025, se n'extreu: **16.278 parts**, amb **19.930 ovelles** i **20.316 xais**, en **57 explotacions**. S'han **genotipat 1.750 animals**, que sumen amb els dels anys anteriors un total de **20.089 genotips**.

Per altra banda, SEMEGA ha finançat les despeses del nucli de selecció d'ANCRI, situat a Mas Benito de Jafre, de 90 ovelles ripolleses seleccionades, que subministra marrans de qualitat i a bon preu.

El 2025, el Gabinet de Presidència de la Diputació ha atorgat un ajut de 15.000 € a ANCRI per desenvolupar una aplicació mòbil que permeti registrar les dades de les explotacions per al Llibre genealògic de la raça.

Millora de la qualitat de la llet i control de malalties reproductives

La qualitat de la llet, que ha experimentat una millora clara en els darrers anys, és un factor primordial des de la producció fins a la distribució, passant per la transformació. Per contribuir a aquesta millora, hi ha dues eines que es vehiculen a través de SEMEGA:

Revisions de les sales de munyir:

un tècnic de SEMEGA revisa els paràmetres de funcionament de les sales de munyir i elabora els informes per aconsellar el ramader sobre les millores que cal implementar, amb l'objectiu d'incidir en el benestar animal i en la qualitat de la producció lletera.

Recompte somàtic cel·lular (RSC):

mitjançant l'extracció mensual de mostres del control lleter, el ramader, a través del Laboratori Interprofessional Lleter de l'Associació Interprofessional Lletera de Catalunya (ALLIC), té accés a l'anàlisi del RSC diari de cada vaca i de cada tanc de llet. Per mitjà d'aquesta anàlisi es poden detectar els animals que tenen mamitis clíniques i subclíniques, factor que incideix de manera important en la qualitat de la llet. SEMEGA genera a través de la seva aplicació de control lleter informes tècnics que ajuden en aquesta tasca de control i millora. S'ha observat una clara millora a la baixa dels valors mitjans de l'RSC des de l'any 2016.

Les mostres del control lleter vaca per vaca s'analitzen mensualment i, d'un total de 138.805 mostres analitzades, la mitjana surt a 308.000 cèl·lules/ml.

Finalment, s'han fet 27 revisions de sales de munyir per corregir els possibles defectes de funcionament.

El 2025, el Gabinet de Presidència ha atorgat un ajut a AFRIGI destinat a analitzar al laboratori mostres de tanc mensuals per a les granges adherides. Aquestes anàlisis permeten portar un control i seguiment dels microorganismes causants de mastitis, així com de les malalties reproductives més importants a les granges de boví: Neospora, BVD (Diarrea Viral Bovina) i IBR (Rinotraqueïtis Infecciosa Bovina). La subvenció ha estat dotada de 25.000 €.

Acoblaments informatitzats

En els acoblaments dirigits s'assigna a cada animal per inseminar un brau millorant i corrector de defectes en relació amb els criteris de millora de cada ramader, els índexs genètics de braus i vaques i la qualificació morfològica, a fi d'evitar els perjudicis de la consanguinitat creixent. Per als braus estrangers, s'utilitzen les fórmules de conversió d'Interbull i, per als estatals, es fan servir els valors genètics de CONAFE (Confederació d'Associacions de Frisona Espanyola).

Aberekin

SEMEGA utilitza el programa d'acoblaments d'Aberekin, i durant el 2025 s'han fet **32 acoblaments** de **13 explotacions**, que han afectat **6.543 animals**.

Conafemat

Des del 2018, paral·lelament al programa de genòmica, funciona un servei d'acoblaments amb el programa Conafemat, que permet utilitzar qualsevol brau en el mercat. En diverses explotacions s'ha fet més d'un acoblament per testar nous braus en oferta al mercat. S'han dut a terme **23 acoblaments previs** i **36 de definitius**, sobre **5.994 animals**.

Investigació

SEMEGA actua com a soci col·laborador en dos grups operatius d'investigació: GO Sorgofar i GO Transec.

GO Sorgofar

Avalua els farratges d'estiu alternatius al blat de moro, amb més tolerància a l'estrès hídric, per a l'alimentació de vaques de llet en condicions de sequera. Aquest projecte permetrà preparar les explotacions per fer front a futurs episodis de sequera, en un context d'incertesa generada pel canvi climàtic.

GO Transec

Estudia la dessecació de la llet de transició com a eina de millora de la salut intestinal dels vedells. Els resultats de la investigació permetran reduir l'ús d'antibiòtics gràcies al potencial immunitari de la llet de transició.

COL-LABORACIONS

ANCRI

SEMEGA ha continuat col·laborant amb **ANCRI (Associació Nacional de Criadors d'Oví de Raça Ripollesa)** en la millora i la conservació de la raça ripollesa. La col·laboració ha consistit en la introducció i el manteniment de la base de dades de l'Associació.

FEFRIC i CONAFE

Col·laboració amb **FEFRIC (Federació de Frisona de Catalunya)**, en el marc nacional, i amb **CONAFE (Confederació Nacional d'Associacions de Frisona Espanyola)** en l'estatal, en les tasques del Llibre genealògic de la raça frisona, i en l'esquema estatal de control lleter, contribuint a les avaluacions genètiques de la raça per millorar les vaques reproductores de les explotacions lleteres de la província.

IRTA i EVAM

SEMEGA, en el marc dels grups operatius d'investigació, també ha establert col·laboracions amb l'**IRTA (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentària)** i amb l'**EVAM (Estació de Vacum de Monells)**.

DADES DESTACADES

10.471

Quantitat de llet en control lleter, amb un **3,79%** de greix i un **3,32%** de proteïna.

Analítiques de control de malalties de braguer i reproductives de boví.

325

2 Grups operatius d'investigació.

Parts d'ovella ripollesa en **57** explotacions

90

Explotacions en control lleter, amb **15.464** reproductores i un total d'**10.940** lactacions.

16.278

